

Magrané i la GIO Symphonia corprenen al públic del Festival Peralada amb l'estrena absoluta de les *Tenebrae responsoria*

- **La soprano María Hinojosa, el violoncel·lista Pau Codina i la GIO Symphonia, dirigida per Francesc Prat, excel·leixen en la interpretació**
- **Joan Magrané connecta de manera admirable i sense fissures el classicisme del barroc francès amb la contemporaneïtat més absoluta**
- **La jornada va començar amb la proposta familiar *Cercant la primavera* i una magnífica interpretació del *Stabat mater* de Pergolesi segons Bach per part de l'ensemble Bachcelona Consort**
- **Avui es clou la segona edició de Pasqua amb les actuacions del pianista Javier Perianes y l'Orquestra i el Cor de l'Òpera Reial de Versalles**

Peralada.- Corpresos. Aquest és exactament l'estat en que ha quedat el públic que, a tocar d'aquesta mitjanit, ha omplert l'església del Carme del castell de Peralada per assistir a l'estrena absoluta de l'obra *Tenebrae Responsoria (Feria sexta in Parasceve)*, les fascinants lliçons de tenebres del compositor reusenc Joan Magrané, interpretades per la GIO Symphonia dirigida amb mestratge per Francesc Prat, amb el violoncel·lista Pau Codina i la soprano María Hinojosa com a solistes. No ens equivoquem si diguem que ha estat una nit absolutament memorable, si tenim en compte els comentaris del públic a la sortida de l'església del Carme.

Francesc Prat ha fet una feina encomiable en la direcció, aconseguint que la formació que lidera transmeti una sensació de solidesa i cohesió que li permet construir de manera efectiva una atmosfera fascinant que enganxa des del primer moment al públic i no s'esvaeix fins a l'hora fatal, fins a fer-se les tenebres. L'obra té una estructura similar a les lliçons de tenebres del barroc francès, amb tres nocturns, però en aquest cas, no hi ha cinc motets per cada nocturn, sinó quatre. Magrané ha aconseguit compondre una peça d'una emotivitat i una expressivitat molt poc usual, posant molta atenció en les formes, deixant de banda la religiositat, però sense oblidar l'espiritualitat.

És per aquest motiu que, ja poc després de començar la peça amb l' *incipit* i la *Lamentació*, -els dos primers moviments- amb un text meravellós de Blai Bonet aquest darrer, l'auditori, que va seguir tota la peça amb un silenci sepulcral, semblava sumit en una profunda reflexió. Aquesta no seria la primera aparició de Blai Bonet, ja que el darrer moviment, que du a l'extinció definitiva de la llum amb l'ofegament de la flama de la darrera espelma del tenebrari, du el text del poeta mallorquí *Final de missa de presantificats*, del recull *Quatre poemes de Setmana Santa*.

El viatge ha estat commovedor. Tot el que succeïa i s'escoltava anava guiant a l'auditori, ara emocionant-lo profundament amb els Mementos d'un sensacional Pau Codina, ara trasbalsant-lo amb els dos strepitums que Magrané ha disposat en el primer i el tercer nocturns, en què entraven en joc tots els metalls. Si els intèrprets es mostraven cohesionats i sòlids, la peça de Magrané no ho és menys. És una composició d'una coherència i una saviesa compositiva excepcional. Només així s'entén com és possible idear un motet com el *De profundis* -segon del segon nocturn-, amb el contrabaix i els violoncels excavant amb insistència en l'emoció de l'auditori. I després de cada motet, com assenyala la litúrgia, una flama del tenebrari que s'extingeix i va deixant l'església cada vegada més en la penombra. Segons el ritu litúrgic, fins la reforma del Concili Vaticà II, el tenebrari, un canelobre de dimensions considerables, constava de 15 espelmes que s'anaven apagant a mesura que avançava el ritual, amb cada salm que es cantava i, al final, quedava una espelma encesa, en senyal d'esperança. Avui, el ritual s'ha mantingut, amb la presència d'un canelobre amb 12 espelmes, una per cada motet, que s'anaven apagant. El cas, però, és que no n'ha quedat cap d'encesa i l'església s'ha sumit en les tenebres més absolutes abans d'esclatar en una llarguíssima i merescudíssima ovació. A l'estrena absoluta d'aquesta peça hi va ser present la Consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Honorable Sra. Natàlia Garriga.

Un inici familiar precedeix la genialitat de Bach

La jornada s'ha iniciat als jardins del Castell de Peralada, que s'han omplert de crits d'alegria de la mainada i dels riures dels seus acompanyants, gràcies a la proposta familiar *Cercant la Primavera*, dinamitzada per la companyia de dansa palamosina CobosMika. L'accés als jardins s'anava fent en grups cada 15 o 20 minuts. Cada grup era dividit en dos i aleshores, a través d'uns auriculars, cada un dels dos grups rebia unes instruccions per fer passos de dansa o moviments en funció d'una història que venia a il·lustrar el cicle de la vida i a celebrar l'arribada de la primavera. Tots els moviments es feien seguint la peça *Consagració de la primavera*, de Stravinsky i, en acabat, els dos grups es llançaven a la recerca d'uns ous de pasqua amagats als jardins i a la vora d'uns enormes conills inflables, obra de l'artista australiana Amanda Parker. De les 11 del matí a quarts de 2 de la tarda el públic ha anat

accedint en grups a l'activitat, arribant a passar pels jardins fins a més de 200 persones dividides en cinc torns.

A la tarda, el focus s'ha traslladat a l'epicentre de l'edició de Pasqua del festival, l'església del Carme. L'*Stabat mater* és un dels textos religiosos més i millor tractats pels compositors de tots els temps i el seu caràcter luctuós li ha permès consagrar-se, al llarg dels temps, com a alternativa al *Rèquiem* com a mitjà d'expressió musical del dolor provocat per la mort. Avui, a l'edició de Pasqua del Festival Perelada n'hem tingut una bona mostra gràcies a la magnífica interpretació del *Stabat Mater* de Pergolesi, parodiat per Johann Sebastian Bach, que el va convertir en la cantata BWV 1083, *Tilge, Höchster, meine Sünden (Esborra, Altíssim, els meus pecats)*, a càrrec de l'ensemble Bachcelona Consort, dirigit per Daniel Tarrida, amb la soprano francesa Maëlys Robinne i la mezzosoprano suïssa Lara Morger, solistes de la Salvat Beca Bach. El kantor de Leipzig va expandir orquestralment la partitura de Pergolesi i en va fer la seva pròpia lectura.

Abans d'abordar la interpretació de *Tilge, Höchster, meine Sünden* però, la formació barcelonina ha ofert fragments de les cantates de Pasqua *BWV 4, Christ lag in Todesbanden (Crist jeia amortallat)* i *BWV 31, Der Himmel lacht! Die Erde jubilieret (El cel riu, la terra exulta)*. A la primera destaca l'habilitat extraordinària de Bach per teixir complexitat musical amb profunditat teològica. L'ensemble ha dotat de la solemnitat necessària la seva interpretació, que ha afavorit tota la intenció i càrrega introspectiva de la peça. El diàleg establert entre les veus solistes i l'ensemble ha creat en tot moment un teixit sonor ric i complex. La segona cantata és una obra exuberant que irradia alegria i celebració de cap a cap, de la qual se n'ha pogut escoltar un recitatiu per a soprano i l'ària per a soprano i coral *Lteze Stunde, brich herein*. Entre els fragments d'aquestes dues cantates, la formació també ha abordat la *Coral BWV 625 Christ lag in Todesbanden* i l'*Adagio BWV 249 Oratori de Pasqua*.

La Bachcelona Consort ha fet possible apreciar la riquesa de textures i colors d'una música capaç crear un paisatge sonor que és tant variat com detallat, amb àries que destaquen per la seva bellesa lírica i recitatius dramàtics intensos. La cirereta del pastís ha estat, es clar, la interpretació de la cantata BWV 1083, *Tilge, Höchster, meine Sünden*, la paròdia que Bach va fer del *Stabat Mater* de Pergolesi, un dels primers casos de la història de la música de viralitat artística, ja que se'n va fer ressò gairebé tota Europa. Bach li atorga a la peça una entitat i voluptuositat inusitades, que en l'original son austeritat i introspecció. El compositor alemany amplifica l'orquestra i canvia la lletra del llatí original aplicant-hi el text d'una paràfrasi anònima del salm 51, *Gott sei mir gnädig* en versió luterana, *Miserere* en la llatina. El kantor, a més de canviar el text per adaptar-lo a la litúrgia luterana, seguint la seva habitual línia polifònica també va afegir veus a l'original, donant a la viola un perfil propi, mentre en l'obra de Pergolesi aquesta té un paper discret,

doblant al baix. Ja només de començar la peça, en el primer moviment arrenca amb el popular duet de soprano i mezzo d'un alt voltatge emocional, capaç d'arrencar la llàgrima en uns quants dels presents i que Jean-Jacques Rousseau considerava el més bonic escrit mai. L'auditori, aclaparat per la bellesa de la peça ha seguit la interpretació de la resta de moviments amb una emoció que es podia percebre amb claredat.

Malgrat basar-se en la popular obra de Pergolesi, aquesta és una peça força oblidada i que tampoc ha estat gaire programada, de manera que encaixa a la perfecció en el relat del festival de redescoberta i actualització del patrimoni musical. Bach buscava enriquir la música per tal que il·lustrés el text de manera adequada. Daniel Tarrida, que ha tocat l'orgue, ha dirigit la Bachcelona Consort formada per Katy Elkin (oboè), Ignacio Ramal i Cristina Altemir (violins), Núria Pujolràs (viola), Guillermo Turina (violoncel) i Alberto Jara (violone).

El virtuosisme de Javier Perianes i el mirall del barroc francès

Demà dissabte clourem aquesta segona edició de Pasqua del Festival Perelada amb un programa doble. A 2/4 de 7 de la tarda, el virtuós pianista Javier Perianes (Huelva, 1978), un dels pianistes espanyols més prestigiosos en l'àmbit internacional, tornarà a visitar l'església del Carme després que ja ho fes l'any 2004 formant part del cicle Grans Pianistes. Perianes, que substitueix el coreà Yunchan Lim, baixa de darrera hora al cartell, interpretarà un magnífic programa que inclou obres de Manuel de Falla, Isaac Albéniz i Claude Debussy en la primera part, i les *Goyescas* completes d'Enric Granados per a la segona, de les quals el pianista de Nerva va llençar un nou disc el 2023 amb el segell Harmonia Mundi que va rebre grans lloances per part de la crítica i el públic. Ningú com Granados ha traduït millor en música, amb noblesa i humor, l'univers colorista dels quadres de Francisco Goya, en què *majos* i *majas* ballen l'amor i la mort sobre la resplendor crepuscular d'un antic règim esmorteït.

El darrer concert de l'edició de Pasqua d'enguany, també a l'església del Carme, el protagonitzaran l'Orquestra i el Cor de l'Òpera Reial de Versalles (22:30h), fundada l'any 2019, dirigida per l'organista Chloé de Guillebon, que mostrarà l'altra cara del mirall de les lliçons de tenebres respecte les que ha estrenat avui la GIO Symphonia, composades per Joan Magrané. Al programa de la formació francesa, que té com a veus solistes les sopranos Lili Aymonino i Gwendoline Blondeel, hi podem trobar alguns dels compositors de referència de Magrané a l'hora d'afrontar les seves *Tenebrae Responsoria*, com són les lliçons de tenebres dels mestres del barroc francès François Couperin (1668-1733) i Marc-Antoine Charpentier (1643-1704). De Couperin, es podran escoltar les tres lliçons de tenebres per al Dimecres Sant (1714), mentre que de Charpentier, que va ser qui va establir l'estructura de les lliçons típica del barroc francès, la formació musical interpretarà diversos responsoris: *In monte oliveti*, *Tristis est anima mea* i

Stabat Mater per a les religioses. Aquest programa l'obrirà, però, la interpretació de *Motets per als tres dies que precedeixen la Quaresma*, de Louis-Nicolas Clérambault (1676-1749). Resulta el tancament ideal per a aquesta edició de Pasqua del Festival Perelada.